

αίμοπτυσία ἡ, λόγ. κοιν. *αἰμοφτυσία* λόγ. κοιν. *αἵματοπτυσία* λόγ. πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὖσ. *αἶμα* καὶ ἀρχ. *πτύσις*.

Πτύσις, ἀπόχρεμψις αἵματος, συνήθως ἐπὶ τῶν φυματικῶν.

αἱμορραγία ἡ, λόγ. κοιν. *μορρογία* Ζάκ.

Τὸ ἀρχ. οὖσ. *αἱμορραγία*.

Ἀφθονος ρύσις αἵματος κοιν.: *Παθαίνει αἱμορραγία ὅς τῇ μύτι. Τὴν βρῆκε αἱμορραγία καὶ πέθανε.*

αἱμορροῖδες αἱ, λόγ. κοιν. *μορροῖδες* Κύπρ. Ἴόνιοι Νῆσ. κ.ά. *μορροῖδες* Κεφαλλ. *μορροῖδα* τά, Καλαβρ. (Μπόβ.)

Τὸ ἀρχ. οὖσ. *αἱμορροῖδες*.

Ἡ ἐκ τοῦ ἀπηυθυσμένου κατὰ περιόδους αἰμόρροια ἐνθ' ἂν.: *Τοῦ φανερωθήκανε οἱ μορροῖδες Ἴόνιοι Νῆσ.*

αἱμορροῖζω ἀμάρτ. *αἱμαρροῖζω* Πόντ. (*Οφ. Σαράχ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. *αἱμορροῶ*.

Πάσχω αἱμορραγίαν τῆς ρινός.

αἱμορροῦσα ἡ, ἀμάρτ. *μουρροῦσα* Θεσσ.(Καρδίτς.) Μακεδ. (Νάουσ.) Σάμ. *αἱμορροῦσα* Σάμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. *αἱμορροοῦσα* μετοχ. τοῦ ρ. *αἱμορροῶ* = πάσχω ρύσιν αἵματος. Πβ. Ματθ. Εὐαγγ. 9,20 «καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη».

1) Ἀπόστημα κατὰ τὴν μήτραν φέρον αἰμόρροϊαν, ἡ σαρκώδης μύλη Μακεδ. (Νάουσ.) Σάμ.: *Αὐτὴ ἡ ῥ'ναῖκα ἀδὲ πιδὶ ἔκαμι μουρροῦσα Σάμ.* Ἀπόθνη ἀπὸ μουρροῦσις Νάουσ. Συνών. ἀρπάχτρα (ἰδ. ἀρπάχτης). 2) Κακοποιὸν φάντασμα, στοιχειό, τὸ ὁποῖον πιέζει τὰ νήπια κατὰ τοὺς ὕπνους Θεσσ. (Καρδίτς.)

Πβ. *αἱματορροῦσα*.

αἱμοσφράγιστος ἐπίθ. ΚΠαλαμ. Παράκαιρ. 120.

Ἐκ τοῦ οὖσ. *αἶμα* καὶ τοῦ ἐπίθ. *σφραγιστός*.

Ὁ οἶονεὶ δι' αἵματος ἐσφραγισμένος: Ποίημ.

Καὶ δόξα ὅς τὰ αἱμοσφράγιστα | πατροπαραδομένα νεκρώσιμα, ἀναστάσιμα | ὅς τοῦ γένους τὰ γραμμένα.

αἱμωνιζὸ τό, Πάρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὖσ. *αἱμώνιον*.

Σῦκον ὀνομαστὸν ἔχον τὴν σάρκα αἱματόχρουν καὶ τὸν φλοιὸν ὑπέρυθρον. Συνών. *κοκκινόσυκο*. [**]

-αῖνα κατάλ. παραγωγικὴ κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν εἰς -αῖνα ἀρχ. ὄν., οἷον *γεῖταινα*, *δράκαινα*, *θεράπαινα* κττ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 1 (1902/3) 129 κέξ. ΚDieterich ἐν Balkan - Archiv 4 (1928) 114 κέξ. Πβ. καὶ ΙΒαλαβάν. ἐν Ἀρχ. Συλλ. Κορ. 1, μέρ. 3,205.

Χρησιμεύει εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ θηλυκοῦ οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων καὶ ἀνδρωνυμικῶν, οἷον: *ἄρκος-ἄρκαινα*, *φίλος-φίλαινα*, *χωρέτες-χωρέταινα*, κττ. Πόντ. (Κερασ. Χαλδ. κ.ά.), *Γεώργις-Γεώργαινα*, *Γιάννης-Γιάνναινα*, *Κώστας-Κώσταινα* κτλ. κοιν.

αἰνᾶς ὁ, Κάμπ. Κρήτ. *αἰνᾶς* Σύμ. *αἰνὰ* ἡ, Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ Τουρκοπερσ. *ayna*.

1) Κάτοπτρον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): *Τερῶ ὅς σὴν αἰνὰν Χαλδ.* Συνών. *καθρέφτης*. 2) Τὸ φάλαρον τοῦ χαλινοῦ Κρήτ. 3) Τὸ ἄνω μέρος τῆς πρύμνης πλοίου Κάμπ. Σύμ.

Αἰνίτικο τό, ἀμάρτ. *Νίτικο* Ἀθῆν. *Νίτ'κου* Κυδων.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπίθ. *Αἰνίτικος*, ὁ ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. *Αἰνίτης*.

Εἶδος ἀλιπιάστου ἰχθύος προερχομένου ἐκ τῆς πόλεως Αἰνίου.

***αἰνόπουλλο** τό, *αἰνόπον* Πόντ. (Σάντ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖσ. *αἰνᾶς*.

Μικρὸν κάτοπτρον. Συνών. *καθρεφτάκι*.

-αῖος κατάλ. παραγωγικὴ κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) -αῖος κοιν.

Ἡ ἀρχ. κατάλ. -αῖος. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,20 κέξ. ΦΚουκουλ. Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 266 κέξ. ΚDieterich ἐν Balkan - Archiv 4 (1928) 153.

Χρησιμεύει 1) Πρὸς σχηματισμὸν ἐθνικῶν ὀνομάτων κατὰ τὰ ἀρχαῖα, οἷον: *Κερασοῦντα-Κερασουνταῖος*, *Κορώνη-Κορωναῖος*, *Κύπρος-Κυπραῖος*, *Σίφνος-Σιφναῖος*, *Τραπεζοῦντα-Τραπεζουνταῖος*, *Χαλκίδα-Χαλκιδαῖος* κττ. καὶ κατὰ συναλοιφήν *Ἀθηναί-Ἀθηναῖος*, *Μῆλο-Μηλαιῖος*, *Μυτιλήνη-Μυτιληναῖος*, *Ρώμη-Ρωμαῖος*, *Σμύρνη-Σμυρναῖος* ἐνθ' ἂν.

2) Εἰς τὸν πληθ. ἀριθμ. πρὸς σχηματισμὸν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων καὶ τοῦ πληθ. προσηγορικῶν, οἷον: *Γρίβας-Γριβαῖοι*, *Κολοκοτρῶνης-Κολοκοτρωναῖοι*, *Μαυρομιχάλης-Μαυρομιχαλαῖοι*, *Μπότσαρης-Μποτσαραῖοι*, *βαρκάρης-βαρκαραῖοι*, *διακονιάρης-διακονιαραῖοι*, *καρβουνιάρης-καρβουνιαραῖοι*, *νοικοκύρης-νοικοκυραῖοι*, *περιβολάρης-περιβολαραῖοι* κτλ. κοιν.

αἶπι τό, ἀμάρτ. *αἶπ'* Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ Ἀραβοτουρκ. *ayip*.

Ἐντροπή, αἰδῶς ἐνθ' ἂν.: *Μ' εὐτάς αἶκα, αἶπ' ἐν'* (μὴ κάμνης τοιαύτας πράξεις, εἶναι ἐντροπή) Κοτύωρ.

αἶρα ἡ, Ἀπουλ. Ζάκ. Ἡπ. (Χουλιαρ. κ.ά.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Κέρκ. Λέρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Πελοπν. (Λακων. Λεύκτρ.) Ρόδ. Σύμ. *αἶρα* Ἡπ. Μέγαρ. *εἶρα* Ἄνδρ. Θράκ. Κρήτ. Κύθηρ. Κῶς Λέρ. Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Βελβ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λακων. Λάστ. κ.ά.) Πόντ. (Τραπ.) Ρόδ. Σέρφ. Σῦρ. Τήν. Τσακων. Χίος κ.ά. *αἶρα* Εὐβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) *ναῖρα* Σκῦρ. *νεῖρα* Θήρ. Θράκ. (Αἰν.) Κρήτ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *νεῖρη* Θήρ. *γεῖρα* Ἀμοργ. Ἄνδρ. Θράκ. Κίμωλ. Κύθν. Μακεδ. Πάρ. Πάτρ. Πελοπν. (Λάστ.) Σίφν. *αἶρας* ὁ, Εὐβ. (Κονίστρ.) Μακεδ. (Κοζ. Σιάτ. Σισάν.) *αἰαῖρας* Εὐβ. (Κάρυστ. Κύμ.) Μακεδ. (Καστορ.) *ἄρας* Κάμπ.

Τὸ ἀρχ. οὖσ. *αἶρα*. Ὁ τύπ. *εἶρα* κατ' ἀναλογ. τοῦ *ψεῖρα*, μεθ' οὗ πολλάκις συνεκφέρεται. Περί τούτου καὶ περὶ τῶν τύπ. *αἰαῖρας* καὶ *ναῖρα* ἰδ. ΒΦάβη Γλωσσ. Ἐπισκ. 22.

1) Τὸ φυτὸν αἶρα ἡ μεθυστικὴ (*Iolium temulentum*) τοῦ γένους τῆς αἶρας (*Iolium*) τῆς τάξεως τῶν ἀγρωστω-

δῶν (graminaceae), σύνηθες ζιζάνιον τῶν σιτοφόρων ἀγρῶν ἐνθ' ἄν. β) Ὁ καρπὸς τῆς αἶρας μὴ ἐδώδιμος ὡς μεθυστικός καὶ δηλητηριώδης ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. Βγάζω τὴν αἶρα ἀπὸ τοῦ στάρι (ἐπὶ τῆς διαλογῆς ἐν γένει τῶν κακῶν ἀπὸ τῶν καλῶν ἢ ἐπὶ τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἀπροσαρμόστων) κοιν. || Ἄσμ.

Πάσανε 'κεῖνα ποῦ 'ξερες, πάγ' ἡ χαρὰ ἡ μεγάλη, ἐχώρισ' ἡ ἀγάπη μας σὰν αἶρ' ἀπὸ τοῦ στάρι

Ηπ.

Τοῦ κιφαλάκι μου πουνεῖ σὰν νά 'φαγα τὴν εἶρα, μὰ 'γὼ εἶρα δὲν ἔφαγα, μόν' ἀγαπῶ τὴ χήρα

Θράκ. Συνών. κουντούρα. Πβ. ἀγριοαἶρα. 2) Τὸ φυτὸν ἀγριάδα, ὁ ἰδ., ΘΧελδράιχ 102. 3) Γενικῶς τὸ κτηνοτροφικὸν ξηρὸν χόρτον ΠΓεννάδ. 25. Συνών. βοσκή, σανός. [**]

αἰράνιν τό, Κύπρ. αἰράνι Κρήτ. Μεγίστ. αἰράνι Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *ayran*.

1) Τὸ ὑδατώδες καὶ ὀξινὸν μέρος τοῦ γάλακτος τὸ ὑπολειπόμενον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ βουτύρου, ὁρὸς Κύπρ.: Πίν-νω αἰράνιν. 2) Τὸ διὰ τοῦ ὕδατος ἡραιωμένον ὀξύγαλα, ἦτοι τὸ γλαούρι Κρήτ. Μεγίστ. Πελοπν. (Βούρβουρ.): Φρ. Τὸν πάει αἰράνι (μεταφ. ἐπὶ τῶν διαρροϊκῶν ἀποχωρημάτων) Βούρβουρ. 3) Συνεκδ. ἡ ἡραιωμένη ἀσβεστος, γαλάκτωμα ἀσβέστου πρὸς ἐπίχρισιν Μεγίστ. 4) Μεταφ. ἐπὶ παντὸς λεπτοῦ πράγματος καὶ μάλιστα ἐπὶ ὑφάσματος Κρήτ.

αἰρατένιος ἐπίθ. ἀμάρτ. αἰρατένος Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρα ἀπὸ τοῦ θέμ. τοῦ πληθ. αἶρατα.

Ὁ περιέχων αἶραν: Αἰρατένο σιτάρι-ψωμί.

αἰρέσεμα τό, ἀμάρτ. 'ρέσεμα Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. αἰρεσεύω.

Ἰδιοτροπία, πείσμα.

αἰρεσεύω ἀμάρτ. 'ρεσεύω Ἰθάκ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρεσι.

Ἀμτβ. ἀποκτῶ ἰδιοτροπίας, ἐλαττώματα, γίνομαι πείσμων Ἰθάκ.: 'Ρεσεμένος ἄνθρωπος. Τὸν ἔχεις πολὺ 'ρεσεμένο τὸν ἄδρα σου. Καὶ μετβ. κάμνω τινὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἰδιοτροπίας, ἐλαττώματα Κεφαλλ.

αἶρεσι ἡ, Εὐβ. (Κύμ. κ. ἁ.) Ζάκ. Θράκ. (Σαρεκκλ. Σκοπ.) Ἰθάκ. Κέρκ. (Ἀργυραῖδ.) Κεφαλλ. Μύκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Κόρινθ. Λακων. Λάστ. κ. ἁ.) Πόντ. (Σάντ.) Σύμ. Χίος κ. ἁ. — Λεξ. Βλαστ. αἶρισ' Εὐβ. (Στρόπον.) Ἡπ. (Χουλιαρ. κ. ἁ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.).

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. αἶρεσις = δόγμα, ἀρχή, τὴν ὁποίαν ἐκ παραδόσεως ἢ συνηθείας τηρεῖ τις καὶ ἐφαρμόζει. Πβ. Ἀθήν. 190f, 544a.

1) Ἰδιότροπος, ἔκτροπος συνηθεία, κακὴ ἔξις, καθόλου, κακία, ἐλάττωμα, ἰδιοτροπία καὶ εἰδικώτερον πείσμα ἐνθ' ἄν.: Ἐχει αἶρεσις ποῦ δὲν τοῦ τοσοῦ κόβγει νάκα ὁ Θεὸς (νάκα = οὐδὲ) Κέρκ. Αὐτὸς ἐναὶ μὲ τοῖς αἶρεσές του Λακων. Οὐλον αἶρισ' εἶνι σήμερα Αἰτωλ. Τὸ παιδί ἔχει πολλὰς αἶρεσις Κεφαλλ. Τὸ 'φαγε ἡ αἶρεσι τὸ παιδί (κατέστη καχεκτικὸν ἐνεκα τῶν ἰδιοτροπιῶν του) Κύμ. Τὸ δέρνει ἡ αἶρεσι αὐτόθι. Ἐχει τὴν αἶρεσι νὰ βυζαῖνη τὸ δάχτυλό του Κεφαλλ. || Φρ.

Ἐχ' αἶρισ' ἀγπάν' τ' (εἶναι κακότροπος) Ἡπ. Πῆρι αἶρισ' ἀπ' τὴ δ'λεῖα αὐτεῖν' (τὴν βαρέθηκε) αὐτόθι. || Γνωμ. Τὸ ζῶ 'ς τὸ κάρρο κ' ἡ γυναῖκα 'ς τὸν ἄντρα βγάνουν τοσοῖ αἶρεσές τους Ζάκ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Χρον. Μορ. 767 κέξ. (ἐκδ. JSchmitt) «'ς τὴν ἐκκλησιά τους ἐὰν συμβῇ Φράγκος νὰ λειτουργήσῃ, | σαράντα μέρες λείπεται ἄψαλτη ἡ ἐκκλησιά τους» | ἀκούσατε τὲς αἶρεσις, τὲς ἔχουν οἱ Ρωμαῖοι».

2) Ἐναντίωσις, σκάνδαλον, ἀφορμὴ περιπλοκῆς Σύμ.: Αἶρεσιν ἔφερε πάλε 'ς τὰ πράματα. 3) Σκοπός, πρόθεσις Μύκ.: Ἐχω κακὴ αἶρεσι.

αἰρεσία ἡ, Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρεσι κατὰ τὸ κακία. Ἡ λ. καὶ παρὰ Πορτ.

Κακία, φθόνος: Αἰρετικέ, ποῦ μὲ μάχεσαι, νὰ 'βρῇ ὦρα τὴν αἰρεσία σου! Σήμερα, παιδί μου, ἡπλήθανε τὸ κακό, φτόνος, αἰρεσία.

αἰρεσιάρης ἐπίθ. Ἡπ. Πελοπν. (Φεν.) 'ρεσάρις Εὐβ. (Κονίστρ.) 'ρισιάρης Θεσσ. 'ρισιάρ'ς Ἡπ. (Χουλιαρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρεσι.

1) Κακότροπος, ἰσχυρογνώμων, ἐριστικός ἐνθ' ἄν.: 'Ρισιάρ'δης ἀνθρώπ' εἶν' οὐλ' ἰδῶ πέρα Αἰτωλ. Πῆρι νὰ 'ρισιάρ'α γ'ναῖκα αὐτόθι. Ἐέρ'ς τί 'ρισιάρ'κου πιδὶ εἶνι! αὐτόθι. 'Ρεσάρις ἄνθρωπος, 'ρεσάρικο παιδί Κονίστρ. Εἶνι 'ρισιάρ'ς ἀνθρώπους κι ἀρπάζιτι 'ς τοὺ φ'τίλ' Χουλιαρ. 2) Ἐπὶ ζῶν, δύσκολος, κακότροπος Εὐβ. (Κονίστρ.): 'Ρεσάρικο ζῶ.

Πβ. αἰρετικός.

αἰρέσιμα τό, ἀμάρτ. 'ρέσασμα Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. αἰρεσιάζομαι.

Ἰδιότροπος συνηθεία, κακὴ ἔξις: Γνωμ. Μάθημα εἶν' καὶ τὰ ζάβατα κ' ἡ καλοπάθεια 'ρέσασμα.

αἰρεσιζομαι ἀμάρτ. 'ρεσιζομαι Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. αἶρεσι. Πβ. ἀρχ. νεμεσιζομαι-νέμεσις. Κατὰ ΣΜενάρδ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Φιλοσ. Σχολ. 1 (1925) 82 ἐκ τοῦ ἐρεσιζομαι.

Μεγάλῃ ἐπιθυμία τινὸς μὲ κατέχει, ἐπιθυμῶ σφόδρα: 'Ρεσιζομαι τὸ γλυκόν. Θωρῶ τὰ 'πωρικά τῶαί 'ρεσιζεται ἡ καρκία μου. Ἀξίον φαεῖν ἐρεσιστής.

αἰρετικός ἐπίθ. λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Χαλδ. κ. ἁ.) ἰριτ'κός βόρ. ἰδιώμ. 'ρετικός Πελοπν. (Βούρβουρ.) κ. ἁ. 'ριτ'κός Ἡπ. (Χουλιαρ.) Στερελ. (Αἰτωλ.) αἰρεκικό Τσακων.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. αἰρετικός.

1) Ὁ ἀνήκων εἰς ἐκκλησιαστικὴν αἶρεσιν λόγ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν.). Ἀντίθ. ὁρθόδοξος. 2) Ὁ ἔχων ἐλαττώματα, ἰδιοτροπίας, δύστροπος, πεισματικός, εὐόρητος Ζάκ. Ἡπ. (Χουλιαρ.) Μακεδ. (Καταφύγ. Κοζ.) Πελοπν. (Βυτίν. Καλάβρυτ. Λακων. κ. ἁ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Αἰρετικός ἄνθρωπος πολλαχ. 'Ριτ'κὴ γ'ναῖκα Αἰτωλ. Εἶνι 'ριτ'κός ἀνθρώπους κι ἀρπάζιτι 'ς τοὺ φ'τίλ' Χουλιαρ. β) Ἐπὶ ζῶν, δύσκολος, κακότροπος Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἁ.: Αἰρετικό βόιδι Καλάβρυτ. 3) Φθονερός, κακεντρεχὴς Θήρ. Πόντ. (Χαλδ.) κ. ἁ.: Αἰρετικέ, ποῦ μὲ μάχεσαι, νὰ 'βρῇ ὦρα τὴν αἰρεσία σου! Θήρ. Ντ' αἰρετικὸν πλάσ' εἶσαι! (τί αἰρετικὸν πλάσμα εἶσαι! Ὁ ἀναβιβασμὸς τοῦ

